16 Jaar. No. 38. — 's HERTOGENBOSCH. — Dingsdag 26 Maart 1844.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad. . ƒ 12.
Franco per post. » 14.

(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN
15 cents de regel
behalve 35 cents zegel

Jonkheer LEOPOLD VAN SASSE VAN YSSELT is niet meer! Helaas!!!

De ondoorgrondelijke raadsbesluiten des Hemels hebben een einde gemaakt aan het verdienstelijk leven van den onschatbaren man, die lang zal worden betreurd door zijne achtingswaardige kinderen en familiebetrekkingen, door zijne talrijke vrienden, door geheel Noord-Braband, door alle verdedigers van vrijheid en Oranje, want dit was zijne leus!

Een traan outrolt onze oogen terwijl wij dit schrijven. Waarom zouden wij het verheelen?... O! wij weten het, menigeen onzer lezers zal zijne tranen bij de onzen voegen, om het verlies te beweenen, dat het vaderland vooral in dit oogenblik in den te vroegen dood van den heer VAN SASSE VAN YSSELT ondergaat.

Des waardigen mans leven is bekend; want het was geheel gewijd aan de belangen der openbare zaak.

"Reeds in den lente zijner dagen geroepen, om deel te nemen aan de wetgeving des staats, onderscheidde zich zijne parlementaire loopbaan van af zijne jeugd tot op den dag van zijn afsterven, door de schranderheid van doorzigt, die den staatsman kenschetst, door zucht naar vrijheid, die behoefte onzer eeuw, door onafhankelijkheid en burgermoed. Vrij van eigenbaat en gunstbejag, die lage driften, welke den volksvertegenwoordigers tot een werktuig van overheersching en verdrukking vervormen, kende zijne edele ziel geen ander belang, dan dat van den troon en van het vaderland; zocht zijn hart geene andere belooning, dan de liefde van vorst en volk.

Doorblader de geschiedenis van Nederland, en zoo dikwerf de afwisselende omstandigheden in het vaderland gedurende zijn openbaar leven groote vraagpunten hebben doen oprijzen, zoo dikwerf zult gij ook den heer VAN SASSE ontmoeten op het verheven terrein, waarop zijn helderziend vernuft, en zijn onomkoopbaar karakter hem altijd geplaatst hebben.

Toen Keizer NAPOLEON's overmagt van het wetgevende ligchaam des toenmaligen Koningrijks Holland de goedkeuring van een traktaat durfde afpersen, waarbij een gedeelte van het grondgebied werd ontweldigd; wie was het toen, die zich daartegen verzette? Alle vertegenwoordigers zwegen en stemden naar den eisch des Keizers; de heer VAN SASSE VAN YSSELT *alleen* uitgezonderd. Hij sprak de stem, die hem door het geweten was voorgeschreven. »Braaf man, zeide hem »Koning Lodewijk, als iedereen uwe taal »gevoerd had, dan zoude ik te Parijs zoo »zeer niet verwikkeld hebben gestaan, als »nu het geval is geweest."....

Wie was het, die het eerste opstond, om der oude regering het gevaar aan te duiden van den weg, dien dezelve in 1825 voor goed begon in te slaan? Het was de heer SASSE, die aan het hoofd van een zevental leden met de hem eigen geestkracht, maatregelen bestreed, welke tot de revolutie van 1830 geleid hebben. Zijne stem werd versmaad. De tijd heeft zich gehaast zijne voorspellingen maar al te zeer te bewaarheden.

Toen in 1840 de grondwetsverderving plaats greep, was het toen ook wederom niet de heer SASSE VAN YSSELT, die onder de eersten van het nooit volprezen elftal optrad, om tegen dat broddelwerk te protesteeren? Ook andermaal heeft zich de tijd verwaardigd, zijn ervaren doorzigt te regtvaardigen. Staat nu immers en troon en volk ten gevolge van dien misstap niet aan den boord van een afgrond, waarin de minste schok vorst en vaderland kan verbrijzelen?

En zoo zien wij, hoe des edelen SASSE's stem driemaal werd in den wind geslagen. Maar driemaal ook heeft de natie dat duur betaald. Den eersten maal ruilde Nederland deszelfs eer tegen schande in. Den tweeden maal verbrokkelde een opstand het rijk. Den derden maal bezwijkt het volk onder een onoverkomelijken schuldenlast, en waggelt de troon door oligarchieke overheersching.

Eindelijk de heer VAN SASSE stond een vierden maal op, om der regering waarschuwende voorspellingen te doen, en helaas! de regering heeft die ook den vierden maal versmaad en bespot.

De monster-voordragt der groote wet deed den hooggeschatten overleden volksvertegenwoordiger misschien dreigender dan ooit spreken. Maar ook nooit nog was het gevaar zoo imminent als nu. Zijne stem doorklonk het geheele rijk.

Helaas! wie had kunnen denken, dat die gemoedelijke, ernstige, ervaren, moedige protestatie de politieke uiterste wilsbeschikking van den vrijzinnigen man zoude wezen?

De heer VAN SASSE VAN YSSELT heeft den dood gehaald in die laatste zitting, waarin hij zijne stem tegen de wet uitbragt. Hij is, gelijk een braaf soldaat op het slagveld sneuvelt, in den strijd voor de belangen van koning en natie, vertegenwoordiger van deze, verdediger van genen, roemvol bezweken onder de laatste inspanning van zijne laatste krachten.

Hij heeft zich opgeofferd voor zijnen vorst en zijn volk. Niets raadplegende dan het gewigt van het oogenblik, stelde hij de staatsbelangen vóór eigen behoud, en trad met zieke leden en wankelende schreden de vergaderzaal binnen, om zijne stervende stem te uiten tegen de wet. Hij stapte uit de vergadering in het ziekbed, waaruit hij niet opstond. Hij vond in 's lands vergaderzaal, dat is op het veld van eer, zijn graf.

Hij ruste in vrede. De Katholijken zullen niet nalaten hunne gebeden hemelwaarts te zenden voor den verdienstelijken man, die gedurende meer dan 30 jaren onbaatzuchtig alles, tot zijn leven, veil had voor zijn land en zijnen Koning; en bij allen zal zijne gedachtenis in zegening blijven.

Moge zijn roemrijk graf niet bedolven worden onder de rampen, die zijn voorspellend vernuft in de toekomst gelezen heeft!

Driemaal reeds heeft de ontslapen staatsman waarheid voorspeld. Zou hij zich den vierdemaal vergist hebben?

Voorzeker was dit de laatste wensch, dien hij met zich ten grave voerde.

Maar de overtuiging, die hij met den dood bezegelde, is nu dreigender dan ooit.

Uit het graf, waarin hij tot den jongsten dag rusten zal, gaat eene stem op, welke luider en met de kracht des doods bazuint: « ministers des konings [illegible] » keert terug nu het nog tijd is, [illegible] » roekelooze maatregelen zetten *alles* op het » spel, ALLES, van af den *troon* tot op » de geringste *sloep*. »

Bidden wij God, dat Hij die ramp van Nederland afwende, en dat alle vrienden van vorst en volk zich in dien eindvereeniging op 's mans graf in den geest van eendragt, die magt maakt.

De Vrijwillige Leening.

Wij beleven de eerste gevolgen der monster-wet. De *vrijwillige* leening schijnt in eene *gedwongene* herschapen. Ministerieele aanschrijvingen en bedreigingen van allerlei gehalte en allerlei gedaante worden van alle zijden vernomen, en verspreiden overal onrust, en wrevel, en verdeeldheid. En met welken uitslag? De minister heeft op den 22 Maart aangekondigd, dat er nog slechts 21,000,000 waren ingeschreven, en dat daarom de leening twee dagen langer zal blijven opengesteld

Wij willen aannemen, dat op den 22 Maart nog slechts 21 millioenen waren ingeteekend. Maar wie zal ons overtuigen, dat het niet een nieuwe lokkaas, laten wij liever zeggen, eene nieuwe bedrieging is? Het is immers duidelijk dat het ministerie door middel harer ontelbare bedreigingen de gevraagde 35 millioenen van de natie zoogenaamd *vrijwillig* wil *afpersen*.

De natie moet weten, wat zij te doen heeft. Het staat aan haar te beslissen, of zij 35 millioenen *vrijwillig* wil geven door *leening* of zich *gedwongen* laten ontnemen door *heffing*. Maar het staat het ministerie niet vrij, van eene *vrijwillige* leening eene *dwang*-leening te maken, die burgers tegen burgers, en familien tegen familien in het harnas jagen zal.

Intusschen logenstraft het ministerie nu reeds zich zelven. Waar is nu die hooggeroemde vaderlandsliefde, waarop gij, ministers, zoo zeer gerekend hebt? Geheel de vaderlandsliefde van het overgroot getal uwer inteekenaren bestaat in de vrees voor uwe bedreigingen.

Wij kennen er, ja, en zij zijn enkelen, die uit gevoel van vaderlandsliefde deelnemen aan uwe leening.

Maar de overgroote meerderheid? — Het zijn ambtenaren, of die voor zich of voor de hunnen ambten verwachten, het zijn officieren en gepensionneerden, het zijn met een woord al diegenen, wier bestaan en positie in de maatschappij onmiddelijk onder uwe magt staan.

Voeg daarbij het grootst getal gegoeden, die zich tegen de wet trachten te dekken, 25 pCt. willen uitwinnen, behalve hetgeen zij verzwijgen, omdat het niet *klaarblijkelijk* kan gekend worden. En ziedaar hebt gij de summa summarum der vaderlandsliefde, welke in Nederland huisvest. De heer MUTSAERS had wel gelijk te zeggen, dat het ongangbare munt was.

Wij willen de leening niet tegen werken, omdat wij van twee kwaden, liefst het minste kiezen; maar wij willen, dat zij *vrijwillig* blijve, gelijk zij zijn moet, omdat wij willen, dat het blijke wat de natie wil.

Maar wij willen vooral gezien hebben, wat er van de vaderlandsliefde onzer groote kapitalisten en beursmannen is. Voor hen is de wet. Laten zij nu toonen wat zij in hun schild voeren.

Maar ook daarom spijt het ons, dat uit Noord-Braband en het zelve even in andere provincien wezen, aanzienlijke ingezetenen hunne inschrijvingen laten doen door makelaars te Amsterdam.

Zóó is het niet mogelijk de ministeriële vaderlandsliefde der provincien te schatten. Zóó laat men de beurs roem dragen op milde offers op het altaar des vaderlands, die zij niet gebragt heeft.

En zóó merkt men tevens een financie-stelsel in de hand, dat ter verrijking der papierpacha's, tot verarming der landprovincien strekt.

Indien het berigt van den minister van finantien waar is, dan is het zeker dat de leening niet volkomt.

Dan is het zeker dat de groote kapitalisten, met deze wet door te drijven, hun eigenbelang, en het verderf van den middelstand gezocht hebben.

Dan is het zeker, dat de gegoede klasse der maatschappij minstens 50 pct. minder in de belasting betalen zal, dan de eenvoudige burger klasse.

Dan is het zeker, dat de kapitalisten niets slechts minstens 100 pCt. minder zullen bijdragen, maar dat zij daarenboven nog eene gelegenheid zullen vinden om te spekuleeren op de armoede des volks, en zich te verrijken met de bloedtranen der armen.

Dan is het zeker.... maar wat willen wij voortgaan?....... Trekken wij een sluijer over de ongeregtigheid, welke wij vreezen, en gedenken wij, dat God regeert.

De tijd spoedt heen, en sleept menschen en zaken met zich voort. God alleen weet wat hij Nederland heeft voorbereid. Een tijdsverloop van zes weken zal veel veropenbaren, wat nu in de toekomst verborgen ligt. Hopen, en vooral bidden wij.

ITALIE

— Uit Rome schrijft men onder dagteekening van 8 Maart.

» Gisteren ontvangen brieven uit Imola en Ravenna berigten, dat zich in die beide steden bijna gelijktijdig gewapende benden vertoond hebben, die echter terstond door de troepen verstrooid zijn geworden. Men ziet nadere berigten omtrent deze voorvallen te gemoet, welke maar al te zeer die van het vorige jaar in herinnering brengen. Van hier trekken sedert eenige dagen afdeelingen krijgsvolk naar de noordelijke Legatien.

» Een koerier, die gisteren uit Weenen met depêches van den Pauselijken gezant aangekomen was, is terstond weder derwaarts afgezonden. Over het geheel gaan en komen er talrijke koeriers van en naar het noorden en Napels, waaruit men afleidt, dat er gewigtige onderhandelingen tusschen de verschillende hoven plaats hebben."

— Onderscheidene dagbladen houden zich met den toestand der pausselijke staten bezig, en verkondigen dat er aldaar nieuwe onlusten op het punt zijn uittebreken. Die onderstelling is geheel ongegrond. De houding en handelwijze der regering bewijzen, dat zij ten dien opzigte volstrekt geene vrees koestert; des niettegenstaande verzuimt zij geene maatregelen om ingeval van nood de pogingen de onruststokers te verijdelen.

Men zegt dat de italiaansche gouvernementen een traktaat hebben gesloten, waarbij zij zich verbinden om elkander onderling hulp te verleenen, en zoo doende vreemde tusschenkomst onnoodig te maken.

MOLDAVIE

De Staten-Generaal hebben het ontwerp van wet, betrekkelijk de vrijverklaring der Bohemers, eenparig aangenomen. Ofschoon sedert eeuwen in dit Vorstendom gevestigd, verkeerde die klasse echter in eene soort van slavernij. In 1833 bij de uitvaardiging der Statuten, welke men thans de Grondwet van Moldavie en Walachije noemt, schonk men aan ongeveer vijfhonderd Boheemsche familien de vrijheid. Er bleef echter nog altijd over, de geheele afschaffing der slavernij, bij eene wet, te bepalen. Dit is thans geschied, terwijl tevens aan hen die Bohemers in hunnen dienst hadden schadevergoeding zal verleend worden.

GRIEKENLAND

Men heeft berigten uit Athene tot den 6 Maart. De Grondwet is door de nationale Vergadering aangenomen. De laatste stemming over dit onderwerp is door de bevolking met vreugde-kreten begroet. De rust heerschte in het gansche land. Men verwachtte de benoeming van de heeren Marrocordato en Coletti tot ministers.

ZWEDEN EN NOORWEGEN

De officieele aankondiging van 's Konings overlijden in de Zweedsche Staats-Kourant van den 8, luidt als volgt:

« De Grootmagtigste Koning van Zweden, Noorwegen, der Gothen en Wenden, Karel XIV Johan, is heden Vrijdag den 8 Maart, ten half vier ure des namiddags, na eene langdurige ziekte, gerust en stil ontslapen, tot innige droefheid en verlies voor onzen thans regerenden allergenadigsten Koning, H. M. de Koningin, H. M. de Koningin-weduwe, Hunne Konink. Hoogh. den Kroonprins, den Erfvorst en de Koninklijke Prinses, gelijk ook voor alle getrouwe onderdanen. — Onze thans regerende Koning Oscar, Koning van Zweden, Noorwegen, der Gothen en Wenden, vaardigde hierop uit en onderteekende voor den Staatsraad zijne Koninklijke verzekering; na welke de generaliteit, het hof, de tegenwoordig zijnde chefs der regimenten en der staven, de justitie-raad, de presidenten en lands-hoofdlieden en verscheiden lijfbeambten van Zijne Majesteit hunnen eed van trouw en hulding aflegden.

Z. M. heeft in genade uitgevaardigd de volgende

Genadige bekendmaking, betreffende Hoogstdeszelfs overneming van het rijksbestuur in hoedanigheid als Koning van Zweden, Noorwegen, der Gothen en Wenden.

Wij Oscar I, door Gods genade Koning van Zweden, Noorwegen, der Gothen en Wenden, aan alle onze getrouwe onderdanen, die in Zweden gezeten zijn en wonen, onze bijzondere gunst, genadige toegenegenheid en gunstige wil, met God, den Almagtige. Met dezen onzen eersten groet, aan u, gaat eene boodschap van rouw over het land Zweden. Onze hoogstgeliefde Heer Vader, Koning van Zweden, Noorwegen, der Gothen en Wenden, Karel XIV Johan, heeft den loop van zijn aardsche leven voleindigd. Van de roemvolle baan, op welke hij als Koning meer dan eene vierde eeuw lang met onverminderde kracht uwe vrijheid en regten beschermd en onvermoeid voor 's lands welzijn gewaakt heeft, is hij door den dood in eene betere wereld verplaatst, om aldaar het eeuwige leven te genieten; terwijl de jaarboeken voor altijd de gedenkwaardige daden en de grootheid der eigenschappen verkondigen zullen, welke hem de verheffing tot twee troonen en de liefde en dankbaarheid van twee door hem vereenigde volken verschaft hebben. — Deze vereenigde troonen van Zweden en van Noorwegen hebben wij nu beklommen, om beide die koningrijken volgens de in kracht zijnde grondwetten en den in het jaar 18.. door de rijksstenden van Zweden en den storthing van het rijk Noorwegen aangenomen rijks-akte te regeren, en hebben wij daarbij de koninklijke verzekering gegeven, welke wegens het rijksdagbesluit van den 2 Mei 1810, door Koning en Stenden vastgesteld geworden is. — De beschikking der Voorzienigheid eerbiedigende en haren vermogenden bijstand afsmeekende, voeden wij onder onze diepe droefheid, den geruststellenden troost, dat, even als wij ons met onvermoeiden ijver op de getrouwe vervulling onzer Koninklijke pligten toeleggen, wij trouwe liefde, van uwen thans in de rouw in-

ganen Koning op ons overgedragen, onze regering sterk en gelukkig zal maken. Wij verblijven u allen te zamen met alle Koninklijke genade en welwillendheid toegenegen, en wel inzonderheid genadigst aanbevelende in de hand van God den Almagtige.

Op *Stokholms Slot*
den 8sten Maart 1844. OSCAR.»

PRUISEN

Men schrijft uit Berlijn, in dato 15 Maart: « Sedert eenigen tijd is er in de voorname kringen dezer stad veel sprake van de vereeniging van Limburg met het Duitsche tolverbond. Men zegt zelfs dat de Hollandsche regering niet ongeneigd is om daaraan onder zekere voorwaarden hare toestemming te geven, en waarlijk dit zou haar ontlasten van de zeer kostbare bewaking eener tollinie, waar het hoogstbillijk, wat zij ook aanwende, ondoenlijk zal zijn den smokkel-handel te beletten. De toetreding van Limburg zou tevens aan het *Zollverein*, en wel bijzonder aan de rijngewesten aanmerkelijke voordeelen aanbieden. Hoewel het zeker is dat men zich met het vraagstuk heeft bezig gehouden, moet men echter deszelfs oplossing nog niet zoo spoedig te gemoet zien. De ongelijkheden welke daaraan verbonden zijn, maken de beslechting der zaak, voor als nog onmogelijk. Om zich daarvan te overtuigen, heeft men zich slechts de geheel bijzondere gesteldheid van Limburg, zijne pogingen tot administrative scheiding van Holland, de wederstand welke het van die zijde ontmoet, en eindelijk de vooroordeelen welke een groot deel der Hollandsche natie jegens het Duitsche tolverbond koestert, te herinneren. *(J. de B.)*

--Men weet dat het Gouvernement onlangs, aan de Poolsche Vlugtelingen, die zich in dit land bevonden bevel had gegeven, om binnen een kort tijdbestek het Pruissische grondgebied te verlaten. Dit bevel is thans ingetrokken en door een onbepaald uitstel vervangen. Deze tijding heeft in Posen, alwaar men overigens volkomen van de onschuld dier ongelukkigen overtuigd is, groote vreugde verwekt.

ENGELAND

LONDEN 20 Maart.

Gisteren werd te Coventry eene talrijke meeting onder het voorzitterschap van den maire gehouden; met het doel om de sympathie der bevolking voor O'Connell en voor Ierland aan den dag te leggen. De Iersche afgevaardigde woonde die vereeniging bij; zijne tegenwoordigheid werd met levendige toejuichingen gevierd. Een ontwerp van petitie aan het parlement om geregtigheid voor Ierland te vragen, werd zonder tegenkanting aangenomen.

SPANJE.

De nationale goederen, de laatste overblijfsels der geestelijke eigendommen worden thans met ongeloofelijke gretigheid gekocht. Het ontbreekt aan geene liefhebbers en de prijzen welke men besteedt overtreffen verre den door de regering bepaalden inzetprijs, zoodat de laatste cirkulaires van den minister van Financien om deze plunder-onderneming te bevorderen veel beter geslaagd zijn, dan de veelvuldig herhaalde verordeningen van denzelfden aard, welke sedert de werking der rampzalige wet, die het erfdeel der Kerk verbeurd verklaarde, zijn uitgevaardigd geworden.

Men weet voor dit zonderling verschijnsel geene reden te vinden; vermoedelijk is het vooruitzigt van een aanstaande Konkordaat met het hof van Rome, op dezelfde grondslagen gevestigd, welke vroeger dergelijke verbeurd verklaringen in Frankrijk en Italie deden bekrachtigen, de voorname beweegreden van den ijver der koopers. Maar men begrijpt niet dat het tegenwoordige bestuur te Madrid zoo schaamteloos met de vredelievende gezindheden van het Roomsche hof, den spot heeft durven drijven; men zou op eene meer dan gewone langmoedigheid moeten vertrouwen, om aldus de bekrachtiging des Opper-Herders in deze zaak vooruit te loopen. Ook verzekert men dat het verlangen der Spaansche regering van het pausselijke hof nog al tegenstand ontmoet.

PORTUGAL

De laatste berigten uit Lissabon, zijn van den 12 Maart. Almeida, de verblijfplaats der opstandelingen, had zich nog niet onderworpen. De burggraaf de Fonti-Nova die over de koninklijke troepen het bevel voert, verwachtte grof geschut om het vuur tegen de stad te openen.

FRANKRIJK

PARIJS den 20 Maart.

De Koning heeft gisteren morgen aan vele personen audientie verleend, onder anderen aan den heer Martin du Nord, met wien hij meer dan twee uren heeft gekonfereerd. Waarschijnlijk heeft de kwestie tusschen de Geestelijkheid en de Universiteit het onderwerp van hun gesprek uitgemaakt.

De Zitting van de Kamer der Gedeputeerden van gisteren werd eerst aan de kwestie met de Geestelijkheid gewijd. De heeren Isambert en Dupin zeiden dat zij twijfelden of de Regering wel krachtdadig genoeg te werk ging, en beschuldigden haar van zwakheid en toegevendheid ten opzigte der Geestelijkheid, welke zij niet nalieten met alle bitterheid van schimpredenen te overladen. De heer Martin du Nord heeft deze beschuldigingen bestreden. Daarna sprak de heer Carné in eene kernachtige, en allezins waardige redevoering ten voordeele der Geestelijkheid, waarop de heer Dubois in hevige bewoordingen heeft geantwoord, welke de kamer zich verpligt heeft geacht uit te fluiten. Na deze algemeene beraadslagingen besloot de Kamer over te gaan tot het ontwerp van wet tot aanvraag van een krediet van één millioen voor geheime uitgaven. De heer de Lasteyrie sloeg voor het aangevraagde krediet tot op 900,000 franks te verminderen, doch dit amendement werd met eene groote meerderheid verworpen; toen het daarna tot eene stemming was gekomen, werd het ontwerp van wet met 225 tegen 169 stemmen aangenomen. Terstond na den afloop der zitting begaf de heer Guizot zich tot den Koning, en bleef daar tot des avonds ten zeven ure in konferentie.

Zoodra de stemming bekend was, hebben alle Ambassadeurs kouriers naar hunne respektive Hoven gezonden, ook de Regering heeft verscheiden estafettes afgevaardigd.

--Mgr. de Aartsbisschop van Parijs heeft op den ongepasten brief van den groot-zegelbewaarder geantwoord. In dit antwoord, hetwelk door den *Ami de la Religion* wordt medegedeeld, verklaart hij dat de zamenwerking over welke de Minister zich als eene schending der Wet van 18 germinal jaar X beklaagt, niet heeft bestaan. De memorie is door twee bisschoppen geschreven, en door drie andere zonder eenig voorbehoud goedgekeurd. Mogt er echter ook al zamenwerking hebben plaats gehad, dan toch bestaat er geene schending der Wet, aangezien de regering de Bisschoppen had geraadpleegd niet om tegenstrijdige meeningen te vernemen maar om hun wel doordacht gevoelen in te winnen.

--Reeds eenige dagen verwachtte men de lezing van het rapport van den hertog de Broglie over het ontwerp van wet betrekkelijk het lager onderwijs. Men zeide toen dat het ministerieele ontwerp van de zijde der Kommissie weinig wijzigingen had ondergaan. Thans schijnt het dat men toen niet goed ingelicht was: men verzekert althans dat na een nieuw onderzoek er talrijke veranderingen in het primitive ontwerp gemaakt zijn, waartoe de door de bisschoppen ingediende memorien veel moeten hebben bijgebragt. Het is meer dan waarschijnlijk dat de heer Villemain zijn ontslag zal moeten nemen indien de voorgestelde wijzigingen door de beide kamers goedgekeurd worden.

--De dagbladen van Marseille treden in menigvuldige bijzonderheden over het den 14 aan den heer Berryer gegeven banket, onder de veelvuldige toasten welke daverend werden toegejuicht, behoorde die van den heer Berryer aan den admiraal Dupetit-Thouars.

Dagen na het banket had er eene soort van afkeuring of protest daartegen plaats. Volgens de *Gazette du midi* geschiedde dit op aanhitsing der overheden, volgens de *Semaphore* uit eigene beweging. Wat hiervan ook zij, zeker is het dat talrijke volkstroepen voor de hotels van den heer Berrijer en van [illegible], de *Marseillaise* hebben aangeheven. De kreten van Weg met Berrijer! weg met den *geschandmerkten!* weg met Guizot! nooit zal Engeland ons beheerschen! weergalmden beurtelings en verward door de lucht. De overheid vond de zaak echter niet ernstig genoeg om zich daarin te mengen.

Ziehier een post-scriptum van den *Semaphore:*

»11 uren 's avonds. In twee onzer schouwburgen is de *Marseillaise* gevraagd. Na het eindigen van het tooneel heeft eene ontzaggelijke menigte, met de driekleurige vlag aan het hoofd, onder het zingen van het revolutionnaire lied, en de kreten van: weg met Berrijer! weg met den meineedige! leve de vrijheid! de straten doorkruist. Zij die sedert acht dagen hun best doen om de staatkundige hartstogten op te wekken, behooren voldaan te zijn; zij hebben getracht de massa's in beweging te brengen; welnu de stem des volks heeft hun geantwoord.»

--Over Malta heeft men brieven uit Albanie ontvangen; inhoudende dat er in het noordelijk gedeelte van dat gewest, een opstand is uitgebroken. De bewoners hebben de wapenen opgevat en men zegt dat zij de turksche troepen, wier buitensporigheden sedert lang eene algemeene ontevredenheid hebben verwekt, ingesloten en omsingeld hebben. Het schijnt zelfs dat de stad Skutari door de opstandelingen geblokkeerd wordt. Deze tijdingen behoeven echter bevestiging.

NEDERLAND

's BOSCH 23 Maart. Uithoofde van den op maandag invallenden feestdag verschijnt dit nummer een dag vroeger.

--Gedeputeerde Staten der onderscheidene provincien, zijn gemagtigd, om op verzoeken van *stedelijke* en *gemeentebesturen* tot het te gelde maken van inschrijvingen op het grootboek der nationale werkelijke schuld, of andere fondsen, *uitsluitend gedaan wordende ten einde de opbrengst daarvan te gebruiken tot voldoening van het bedrag, waarvoor die besturen het voornemen hebben in de vrijwillige geldleening, bij de wet van 6 Maart jl.* (Staatsblad no. 14) *voorgeschreven, deel te nemen,* te beschikken; onder bepaling, dat de Gedeputeerde Staten bijzonder zullen toezien, dat de opbrengst der te geldemaking tot geen ander, dan het bedoelde einde worde gebruikt.

-- De Minister van Financien, brengt ter kennisse van het algemeen:

In de eerste plaats: dat de tot heden bekende Inschrijvingen in de krachtens de wet van 6 Maart jl. opengestelde Leening en Vrijwillige Bijdrage niet meer bedrage dan *f* 20,479,930 in de Leening — en *f* 272,511,22 in de Vrijwillige Bijdrage;

In de tweede plaats: dat bij Koninklijk besluit van heden is bepaald dat de Inschrijving krachtens die wet, met den 18den dezer maand geopend, in stede van met den 26 te sluiten, nog zal opengesteld blijven *tot en met Donderdag den 28 daaraanvolgende*, met welken dag de sluiting *onherroepelijk* zal plaats hebben.

Tot deze verlenging van den aanvankelijk bepaalden termijn, heeft aanleiding gegeven de ervaring, dat bij velen nog niet genoegzaam werden ingezien de betrekkelijke voordeelen aan de vrijwillige deelneming in Leening of Bijdrage verbonden, en voorts het vertrouwen der regering dat, wanneer aan eene betere overtuiging eenigzins meer tijd gegeven wierd om zich meer algemeen te verspreiden, zij niet nalaten zal gewenschte vruchten te dragen.

Zij, die desniettegenstaande nog mogten blijven aarzelen, om den aangewezen weg in te slaan zullen zich zelven de nadeelige en lastige gevolgen van eigene nalatigheid te wijten hebben, en alzoo niet geregtigd zijn te klagen over eenen last, welken zij zich zelven berokkend zullen hebben.

's Gravenhage, 22 Maart 1844.

VAN HALL.

Mengelwerk

DE KARDINAAL AARTSBISSCHOP VAN LYON,

E N

DE BISSCHOPPEN VAN AUTUN, VAN LANGRES, VAN ST. CLAUDE, VAN GRENOBLE EN VAN DYON,

Aan Z. E. den heere Minister van Justitie en van Eeredienst.

Mijnheer de Minister!

De bisschoppen van de provincie Lyon, komen bij het Gouvernement des Konings gebruik maken van een regt, hetwelk zij, in de Kerk, van God ontleenen, en hetwelk, in den Staat, hun door Uwe Excellentie plegtig voor de vertegenwoordigers des volks, op den 25 Januarij jongstleden, is toegekend. Zij komen hun leedwezen, en des noods hun protest, te kennen geven, tegen een wets-ontwerp hetgeen zij eenparig beschouwen als, onderdrukkend voor het geweten, beleedigend voor den Godsdienst, en verwoestend voor het geloof.

Het aan de kamer der Pairs den 3 Februarij aangeboden wetsontwerp, onderdrukt het geweten, dewijl het, en den oorsprong en de handhaving, en het bezigen van alle zelfs bijzondere opvoedingsgestichten van de universiteit alleen, afhankelijk makende, den huisvaders het geheiligde regt ontzegt, om gezamentlijk, tot opvoeding hunner kinderen instellingen te kiezen, welke zij onafhankelijk van een door hen gewraakte invloed, geschikt oordeelen, en hen dwingt om zich in die, voor hun hart zoo teedere keuze te onderwerpen, aan een bevoorregt genootschap, hetwelk voor een groot gedeelte van hen, misschien voor velen zelfs, een voorwerp van afkeer en mistrouwen is.

Het wets-ontwerp is beleedigend voor de godsdienst, dewijl 1° de uiteenzetting der beweeggronden, die het vooraf gaat, ons de overtuiging geeft, dat het vooral ten doel heeft, het gezag en de daden der geestelijkheid te verlammen, wier verdiensten men overigens wel hemelhoog wil verheffen, maar die men toch behandelt, als of zij in Frankrijk een algemeene vijand was; dewijl men 2° voorstelt, de beschikkingen der ordonnantien van 16 Junij 1828, beschikkingen zoowel door de regten der Kerk, als door het openbare regt van staat, afgekeurd en verworpen tot Wet te maken; en dewijl men 3° door vooraf van de onderwijzers eene wettige verklaring te eischen, dat zij geen lid zijn van eenig geestelijk broederschap zijn, het onschendbare erfgoed van het geweten overweldigt, en als eene misdaad straft, datgene, wat onze heilige godsdienst, en onze heilige schriften ons bevelen als den weg tot volmaaktheid te beschouwen.

Eindelijk is het ontwerp verwoestend voor onze godsdienst, dewijl het strekt, om een engeloovig stelsel van onderwijs te doen boven drijven en hetzelve later ononfbeerlijk en algemeen te maken. Men heeft het gezegd, en wij allen erkennen het: in het rijk der vrijheid van meeningen en van geloofsbelijdenis, is het den staat onmogelijk om gelijkvormige, onveranderlijke en vaste leerstellingen, zoo als die door deze ware Katholijken voor de opvoeding hunner kinderen, gewenscht en gevraagd worden, daar te stellen. Doch door bij eene wet het voorregt van onderwijs, aan een van alle geloof ontbloot ligchaam toe te kennen; aan hetzelve het uitsluitende regt te verleenen, om de wijze van alle examens te regelen; hetzelve met de leiding en het toezigt van alle, zelfs de bijzondere opvoedings inrigtingen te belasten, zou men noodwendig de twijfel boven het geloof plaatsen, en meer en meer de noodelooze en losbandige leerstellingen, vestigen en in aanzien brengen, welke de geloovigen doen zuchten en den blaam hunner Herders uitlokken.

De openbaring van dien blaam is der regering, onaangenaam geweest en toch zij was wettig, en ongetwijfeld zou zij nog luider en eenpariger worden, indien hetgeen God verhoede, het wetsontwerp, tegen hetwelk wij onze stemmen verheffen, door de wetgevende magten werd bekrachtigd.

De bisschoppen, geboren verdedigers der ware leering zouden dan, hoe ongaarne ook, verpligt zijn hunne pogingen te vereenigen, om al hun vermogen aan te wenden, om de voortplanting der dwaling zooveel mogelijk tegen te gaan, en indien men hen aldus tot het uiterste dreef, wie zou hen kunnen laken zoo zij allen geestelijke medewerking aan een stelsel weigerden, hetwelk regelregt, en in alle opzigten *tegen* de kerk gerigt is.

Geloof, Mijnheer de Minister, dat het aan Katholijke bisschoppen leed doet hunne aanmerkingen in zulken strengen vorm voor te dragen, maar Uwe Excellentie zal zich hierover niet zoozeer verwonderen, wanneer hij zich zal herinneren dat dergelijke wenschen en vertoogen door hen herhaaldelijk aan de regering zijn te kennen gegeven, en dat het aangeboden ontwerp het onbetwistbare bewijs levert dat men daarop volstrekt geen acht heeft geslagen.

Het is dus uw taak, Mijnheer de Minister, om van uwe zijde een onvermijdelijke schok te voorkomen welker gevolgen onberekenbaar zouden zijn.

In het belang der rede, zoowel als in dat van het geloof en der zeden, verzoeken wij de intrekking van een wets-ontwerp, hetwelk onvermijdelijk eenen langdurigen oorlog en rampen van allerlei aard na zich zou slepen, en indien het ons vergund ware onze meeningen en ons verlangen verder uit te breiden, zouden wij voor Frankrijk de ware vrijheid van onderwijs vragen dat is te zeggen, ieders bevoegdheid om, onder toezigt van den staat, scholen op te rigten geheel en al onafhankelijk van de scholen der universiteit welke derzelver mededingster blijvende, bijgevolg hun regter niet kan zijn. Ten einde dit zoo wenschelijke en zoo noodzakelijke doel te bereiken vertrouwen wij op de hooge wijsheid des konings, aan wien wij ons door uwe bemiddeling, Mijnheer de Minister, veroorlooven, onze wenschen en vertoogen eerbiedigtijk te onderwerpen.

Wij zijn, enz.

(*l' Univers.*)

- Wij nemen het volgende uit de *Kath. Nederl. Stemmen* over:

Heeft zich de publieke opinie niet duidelijk geopenbaard in de serenades, die men te *Eindhoven*, te *Tilburg* en *Arnhem* aan de Heeren DE JONG VAN BEEK EN DONK, MUTSAERS en NEDERMEYER VAN ROSENTHAL heeft willen geven, en alleen op verzoek dier heeren niet hebben plaats gehad; in de serenade, die te *Groningen* aan den Heer STAR BUSMAN zou zijn gegeven geworden, als niet de politie, om te bewijzen hoe groot de vrijheid in *Nederland* is, die manifestatie der publieke opinie belet had? Getuigt niet het dank-adres door 40 leden eener societeit te *Kampen*, den Edelen Graaf VAN RECHTEREN aangeboden, van den geest der publieke opinie? En hoe krachtig en hevig heeft de publieke opinie zich in *Limburg* niet uitgedrukt? De serenade aan de Heeren MICHIELS VAN VERDUYNEN en PETIT, onder luide toejuichingen des volks gegeven; de weigering der stedelijke besturen, om personen voor de Inquisitoriale kommissie te benoemen; de adressen der Limburgers aan den Koning waarbij de administratieve afscheiding van *Nederland* wordt verzocht: dat alles spreekt te luide, dan dat de publieke opinie hier zou kunnen worden miskend, en omdat zij niet miskent kan worden, schijnt men haar met het kanon tot zwijgen te willen brengen! Ondanks de zondags-wet, en den buitengewoon hoogen waterstand, is op zondag 17 Maart ll. te *Grave* veld-artillerie van *Nijmegen* komende, met ongeloofelijk veel moeite de *Maas* gepasseerd, om zich in allerijl (?) naar *Limburg* te begeven...!!!

Advertentien.

*** De Notaris *JOH. DE BERGH*, te *'s Hertogenbosch*, zal aldaar op de Smalle Haven bij de Aschschuur, op Vrijdag den 29e. Maart 1844, des morgens ten 9 ure, verkoopen: een groote

PARTIJ TIMMERHOUT VAN ALLERLEI AARD.

AANVRAAG

TOT

AGENTSCHAPPEN.

Voor eene FABRIEKZAAK worden AGENTEN gevraagd ACTIVE EN VERTROUWDE MANNEN, goede plaats kennis en uitgebreide connectien bezittende, kunnen alom, tot op de kleinste plaatsen toe, deze AFFAIRE met succes bedrijven, en wel onder aannemelijke voorwaarden, wordende bij goede informatie omtrent karakter en activiteit geene andere cautie verlangd.

Reflecteerenden gelieven zich *franco* te adresseren onder Letter D. aan den Heer G. MUSTERT te *Weener* (*Oost-Friesland*).

*** Tegen 1 Mei aanstaande worden bij een Pastoor ten platte Lande omtrent *Leyden*

GEVRAAGD

TWEE MEIDEN,

eene, om het HUISHOUDEN en de COSTERIJ waar te nemen, die dus goed NAAIJEN en TAFELDIENEN kan en zindelijk is, en eene, om eenen goeden BURGER POT te koken en het werk te doen, zij die getuigen van een braaf en deugdzaam gedrag en bekwaamheid kunnen produceeren en hierop reflecteeren, kunnen zich met franco brieven onder Letter R. adresseren, bij den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN op de Breedestraat te *Leyden.*

Bij wien tevens G E V R A A G D wordt

EEN TUINMAN

van de C. Godsdienst, ongehuwd, zijn vakkundig en met een PAARD kunnende omgaan. brieven franco onder Letter A.

ZILVEREN KERKWERKEN.

De ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat zijnen winkel steeds voorzien is van VENERABELS, SEBORIUMS en KELKEN, gewoone en Brabandsche fatsoenen, WIEROOK-VATEN, WIJNAMPULLEN, met en zonder SCHENKBLAD, SCHILTEN en KLAMMEN op Missalen, LIEVE VROUWE KROONEN, CHRISTUS-BEELDEN, met ZILVEREN of EBBEN HOUTEN KRUIZEN, enz. enz., en dat hij bij buitengewone aanvragen van zeer kostbare stukken, in de gelegenheid is, die met den meesten spoed en naauwgezetheid uit te voeren, vermits die artikelen op deszelfs, ten zijnen huize gevestigd, Fabriek worden vervaardigd.

NB. Hij belast zich mede met het herstellen en bijvergulden van oude hierboven genoemde voorwerpen en belooft eene prompte en civiele bediening.

W. HERMANS,
te Eindhoven.

Geldbeleggingen op

LIJFRENTE

EN VERZEKERINGEN OP HET LEVEN.

De Maatschappij van Algemeene Assurantien op het L E V E N, de dotale Fondsen en de Overleveringen gevestigd te *Brussel*, en goedgekeurd door Koninklijk besluit van 12 Junij 1824, is vertegenwoordigd door Agenten in geheel het Rijk en in vreemde plaatsen, hare wezenlijke Kapitalen beloopen tot nabij de *DRIE MILLIOEN VIJF MAAL HONDERD DUIZEND FRANCS*, en zij betaalt jaarlijks meer dan *DRIE MAAL HONDERD DUIZEND FRANCS* Lijfrente.

De verrigtingen der Maatschappij hebben tot voorwerp de verzekeringen van Kapitalen betaalbaar na den dood, of ingeval van leven op een bepaald tijdstip, de constitutien van LIJFRENTEN, PENSIOENEN aan Weduwen en Ambtenaars, van HUWELIJKS-GIFTEN aan de Kinderen, AANKOOP op LIJFRENTE van RENTEN, SCHULD-BEKENTENISSEN, AKTIEN en ONROERENDE GOEDEREN. Zij koopt insgelijks hetzij met GEREED GELD of op LIJFRENTE, de VRUGTGEBRUIKEN en de NAAKTE EIGENDOMMEN.

Men kan zich de Prospectussen, Tarieven en alle wenschelijke inlichtingen bezorgen hetzij bij den Agent A. C. VAN DER MEULEN Junior, in de Hinthamerstraat, Wijk C. No. 86 te *'s Hertogenbosch*, of op het Secretariaat Generaal der Maatschappij te *Brussel*, in de nieuwe Brugstraat No. 48.

Ter drukkerij van D. A. A. de ROOIJ.